

Р Е Ц Е Н З И Я

на дисертационния труд на

ИВАН АПОСТОЛОВ СЛАВЧЕВ

Тема : “Мениджмънт на състезания по лека атлетика в Република България ”.

За получаване на образователната и научна степен “Доктор “

Рецензент: проф Иван Иванов дпн

Леката атлетика заема едно от челните места по популярност в световен мащаб. Това бе показано и на проведените наскоро олимпийски игри. Редица национални , балкански, европейски , световни и др. първенства са в календара на всички атлетически федерации . Значителен е и стремежът на БФЛА за провеждане на отговорни международни състезания у нас – ЕП по планинско бягане през 2010 г .; Балкански първенства за мъже и жени – Сливен 2011 г. , ; СП по полумаратон в Каварна – 2012 г. и пр. и в бъдеще на ЕП на 10000 м.

Провеждането на състезанията е свързано с необходимостта от научна информация за разрешаване на актуалните проблеми относно тяхното планиране , технология , провеждане на целенасочена и оперативна маркетингова политика и подготовка на кадри в областта на спортния мениджмънт.

Разработката е една от първите в тази насока и с основание можем да определим избраната тема от автора за актуална. Тя е с определен принос към теорията на спортните събития , практически е ориентирана и води до подобряване ефективността на мениджмънта на лекоатлетическите състезания , които в голяма степен са социално изразени и необходими за младото поколение и обществото.

Съдържанието на дисертационния труд е структурирано в 4 глави. Изложено е върху 184 машинописни страници, в които са включени 20 таблици и 45 фигури.

Литературният обзор обхваща 57 страници. В него се анализират трудовете на 111 автори и документални източници - 29 на кирилица и 75 на латиница и 7 от интернет. Анализът на специализираната литература по проблема обхваща:

I. Теоретична обосновка на мениджмънта на спорта- развитие в исторически план , цел и дефиниция .Обект на анализ е основната теория и терминология на мениджмънта на събитията, типове събития ,структура – обществен сектор , частни компании и доброволчеството ,етапи при мениджмента .Прави се извода ,че мениджмънтът на събитието е комплекс от дейности , задачи за стратегическо планиране , практическо провеждане и контрол. Анализира се и общата характеристика на спортното събитие. Установява се ,че няма единна класификация на спортното събитие –те са продукт на елитния спорт ,а спортното състезание е синоним на спортно събитие. Те обаче са с икономически потенциал, специфика на организация и провеждане . Отбелязват се и особеностите на спортното състезание , етапите и последователността на планиране , подготовка и провеждане на спортното събитие.

II. Характеристика на състезанията по лека атлетика – исторически аспекти.Дисциплини на леката атлетика – в рамките на съоръжението и извън него. Цикли на състезанията – летни и зимни. Прави се и класификация на състезанията:

а / Международен спортен календар.- с обстоен анализ на всички състезания под егидата на ИААФ и Европейските спортни събития .

б/ Състезания по лека атлетика в Републиканския спортен календар. Считаю , че проблемът за Републиканския спортен календар е разгледан без критично отношение и в известна степен повърхностно.Значимостта му обаче е голяма ,не само като основа за дейностите в областта на мениджмънта и маркетинга, но оказва и пряко влияние върху цялостното развитие на леката атлетика у нас.Тази действителност - 6 състезания по лека атлетика – 2 зимни и 4 летни е недостатъчна предпоставка за провеждане на дейности в тази насока .Няма отборни първенства,състезания по многобой , спортно ходене / което е отбелязано в дисертацията / и пр.,както и факта ,че целия спортно състезателен летен календар по лека атлетика е с продължителност два месеца. Това намалява интереса към този спорт, реализацията на спортистите и желанието им за развитие , както и възможностите за прилагане на мениджмънт и маркетинг в условията на спортно – състезателната действителност по лека атлетика у нас.

Като цяло литературния обзор е с голям обем от цитирани чуждестранни автори . Изложена е значителна обща и специална информация по третираните проблеми, което

намирам за положително. Голям е обема от данните по организацията на световните форуми ,което е новост и за значителна част от специалистите по този спорт . Установява се частично познаване на менджмънта на спортното състезание по лека атлетика.Анализът можеше да се представи по- критично като се дадат и сравнителни данни за състоянието на изследваните проблеми и на спортно състезателната дейност не само в чужбина , но и у нас ..

В глава втора са отбелязани целта , задачите и методите на изследване .Считаме за по-правилно хипотезата да се изложи в предната глава , а в тази да се включи и „Организация на изследването „, която съществува ,като подглава – II.4.

Целта и задачите на изследване са формулирани правилно и са в съответствие с темата на дисертационния труд. Намирам , че в задачите – т.2 можеше да се включи и състоянието и тенденциите на менджмънта на състезанията по лека атлетика и у нас.Дисертантът правилно и коректно е описал избраните методи за получаване на емпиричните данни,с което показва своите възможности за научна работа , анализ и интерпретация на научната информация.Особено положително за качествената реализация на научното изследване е обстоятелството ,че като изследовател той е непосредствен участник в процесите и събитията и процесите.

В глава трета се изследва и се прави анализ на мениджмънта на събития от общ характер и на състезания по лека атлетика .

Направено е експертно проучване с прилагане на:

1. Анкетния метод – допитване до: а/ Професионални мениджъри – 97 и консултантски компании от 27 държави по проблемите на различни спортни събития . Страните са селектирани в три групи по индекса на МВФ / 2011 / Брутен Вътрешен продукт – по-висок,по-нисък и този на България; б/ Мениджъри – 18 на лекоатлетически федерации и тази на Евр.атл.асоциация ; в/ Треньори , състезатели , организатори и състезатели – лекоатлетическа общност местен и международен характер – 31 ; г/ Организатори , участници – чужди делегации и зрители на ЕК по зимни хвърляния – София 2011 г.- 40 ; д/ Студенти по спортен мениджмънт , и лека атлетика – доброволци – 57.

2.Изявление на специалисти по лека атлетика – 5 национални федерации и мениджъри – спонсори на състезания по лека атлетика – 3.

Извършена е голяма по обем научно- изследователска дейност.Получените резултати показват:

-Честота на специалните събития - най-голям дял за трите групи страни има провеждането на конференции и семинари. При страните с по-висок БВП спортните събития са на второ място и са ежегодни ,докато у нас те са на трето като еднократни събития провеждани с продължителност няколко часа.

-Минимално ниво , сфера и образование на организаторите – според 2/3 от състезателите и треньорите то трябва да е висше. Според представителите на националните федерации практическото участие в организацията е най-важна за придобиване на опит , а аудиторното обучение е получаване на по-обща знания и умения.

От особено значение е проведеното детайлно изследване на технологията на подготовката и провеждането на спортните състезания:

1. Периодизация и етапи на провеждане на специалните събития / Оценката се прави по петобалната таблица за трите групи / .

Според професионалистите, състезатели и треньори и др. у нас – най-важни са : етапа на първоначалната идея и концепция ; организация „планиране и разпределение на дейността и контрол , а според федерациите това е подбора на изпълнители. Като най-слабо е посочено недостатъчното внимание насочено към – предварителни проучвания , анализ, сформиране на организационни екипи от изпълнители и заключителни анализи.

2. Фактори влияещи върху провеждане на събитието. С най-висока оценка са рекламата и сигурността , а с най-ниска - бюджета и финансиите .Според треньорите и състезателите обаче те са с най-висока оценка .За провеждане на лекоатлетическо състезание у нас най-голямо значение има : материално –техническо осигуряване , достъпност до съоръжението и бюджет на състезанието.

3.Риск на отделните групи,които провеждт едно събитие – най-голям е този с подизпълнителите , а най-нисък е при работата със собствения екип и взаимодействието с властите . Като риск се отчита и негативното влияние на държавата и местната власт.

Направените оценки са резултат на голямо представителство на националните лекоатлетически федерации ,треньори , състезатели и мениджъри. Те могат да се окачествят като основни производители на лекоатлетическите състезания и като такива показват специфичния характер и отношението към планирането, организацията и провеждане на това специално събитие .Етапите на неговото провеждане обхващат следната последователност : възникване на идеята ; предварителни проучвания и анализ ; сформирание на организационен комитет ; разпределение на отговорностите и задачите ; маркетинг ; организация и контрол на практическото осъществяване и оценка и анализ на получените резултати.

Дисертантът удачно илюстрира тази последователност на етапите при провежданите лекоатлетически състезания от световна величина – Берлин /2009/ и Дегу / 2011 / , както и на Европейското купа по зимни хвърляния през 2011 г. в София. Анализират се етапите и последователността на тяхното планиране , организация и провеждане .Особено положително е,че се анализира отношението към нивото на цялостната организация , маркетинг и провеждане на състезанието , медииното отразяване и пр.от страна на зрителите участниците , организаторите и доброволци . Изтъкват се и нерешените проблеми , слабости и бъдещите задачи пред организаторите , като резултат от слаба подготовка ,недостатъчен практически опит и организационни възможности.

Обект на внимание и анализ са два особено важни проблема :

а/ Доброволците – фактори за тяхното привличане ,подбор , мотивиране, обгрижване и пр. с цел създаване на модел за работа в това направление .

б/ Ефективността на маркетинга – оценка на спосорството като част от бюджета на лекоатлетическото състезание – фактори спомагащи за неговото развитие : мотиви за спонсориране и причини за неудоволетворение . Интересен резултат от изследването е установяването на ниския интерес към леката атлетика / резултат от ниското ниво / ,който е определящ фактор за интерес на спонсорите.Положително е ,че се отчитат пропуските

на федерацията за осигуряване на добър маркетинг на спортните събития / стр.113 / , но за това е необходимо повишаване нивото на леката атлетика като цяло – условие за неговото реализиране .

В резултат на проведените изследвания дисертантът прави модел на мениджмънт на състезания по лека атлетика от теоретична и практическа гледна точка . Като спортно събитие леката атлетика е съставена от различни лекоатлетически състезания .Те са подложени и на влиянието на различни фактори . Квалификацията на лекоатлетическите състезания се прави по различни признака – 15 според дисертанта разделени в пет групи. Всеки субект в тяхното организиране и провеждане има свои мотиви и интереси .

Въз основа на проведените изследвания дисертанта формулира технология – модел за провеждане на лекоатлетическото състезание ,което включва : 1. Възникване на идея,първоначални концепции и анализи ; 2. Кандидатура за домакинство; 3. Сформиране на локален организационен комитет ; 4. Планиране ; 5. Предварителни дейности 6. Провеждане на състезанието ; 7 . Заключителни дейности.

Изводите са формулирани правилно в съответствие с поставените изследователски задачи .

Изхождайки от проведеното широко представително допитване и емпирично проучване авторът предлага и учебна програма със съответна форма и съдържание по свободно избираемия предмет „ Мениджмънт на събития „ за студентите от специалност „Лека атлетика „ , което е едно от основните практически приложения на представения дисертационен труд. Значимостта на изследването би имала и реални измерения ,ако резултатите и изводите се предложат и използват в практиката при организиране и провеждане на състезанията от страна на БФЛА и Спортните лекоатлетически клубове .

Дисертационния труд е оформен много добре, данните от изследването и съдържанието е представено разбираемо, като изследователския материал е онагледен с необходимите фигури, и таблици , с които се възприемат и анализират научните изследвания и изводи.

Имам следните забележки : 1. В литературния обзор голяма част от цитираните автори са отбелязани само с презимето т.е. създава се неправилно впечатление за някаква

фамилиярност и близост. Същевременно с едно и също презиме могат да бъдат различни автори . 2/ Повече от цитатите започват с „Според автора..... / , като накрая същия автор се индикира със съответния труд. 3 / Въпросите и отговорите можеха да се дадат в табличен вид и след това да се коментират .По този начин се намалява излишната повтаряемост при представянето на въпросите ;4. Намирам , че проблемите при провеждане на лекоатлетическите състезания до голяма степен са на БФЛА особено на тези от националния спортен календар и в труда можеше да се дадат повече данни за неговото състояние – обем , бюджет за тази дейност , организация и пр. Отбелязаните забележки ни най-малто не намаляват стойността на научния труд .

Изследваните и анализирани проблеми в дисертационния труд са публикувани в специализираните спортни издания у нас ,а някои са представени и на научни конференции . Те са лично дело на автора . Представения дисертационен труд също е лично дело на автора.

Документация по защитата е пълна , изработена е правилно и отговаря на изискванията за провеждане на конкурса.

Кандидатът отговаря на всички условия поместени в „ Правилника за придобиване на научни степени и звания на НСА „

Въз основа на поместеното в рецензията предлагам на уважаемото жури да присъди на Иван Апостолов Славчев образователната и научна степен “Доктор „

Подпис:.....

/ проф.И.Иванов дпн /